

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 2

16. siječnja 2014.

cijena 200 Ft

Čavoljsko bunjevačko plesno društvo na baškutskom prelu, prvom ovogodišnjem hrvatskom prelu u Bačkoj

Foto: Stipan Balatinae

Komentar

Velik izazov

Nakon demokratskih promjena trebalo je proći više od dva desetljeća kako bi Mađarski parlament 2011. g. prihvatio Zakon o narodnostima prema kojem i narodnosti mogu imati svoje zastupnike u Parlamentu. Na predstojećim izborima 13 registriranih manjina, među kojima su i Hrvati, mogu postaviti državnu narodnosnu listu. Mogli bismo to nazvati i povijesnim trenutkom, ali kome je to mogućnost, tko će moći ostvariti svoje pravo, koliko će narodnosti moći primijeniti zakon u svoju korist, tek ćemo vidjeti nakon registracije i nakon izbora. Poštom su nam stigli su obrasci za upisivanje u narodnosne registre na temelju kojih pripadnici narodnosnih zajednica mogu ostvariti pravo glasovanja za narodnosnu listu, naime od 1. siječnja 2014. godine može se tražiti upis u narodnosni birački popis. Neki pripadnici narodnosne zajednice s nerazumjevanjem promatraju dobiveno, pitaju se čemu to služi, što treba time raditi. Neki koji imaju više informacija o tome, nesigurni su u tumačenju same registracije, registrira li se s obrascem samo na parlamentarne ili i na mjesne izbore, jer ako birač želi glasovati na narodnosnu listu, gubi pravo biranja za stranačku listu. U medijima čitam kako su Romi bolje informirani, neke njihove udruge plakatima prosvjeduju, pozivajući pripadnike romske narodnosti na bojkotiranje registracije za parlamentarne izbore, kako ne bi time izgubili pravo glasovanja na stranačku listu. Koliko će značiti u Parlamentu jedan glas ili „glasnogovorništvo“, zastupnika pojedine narodnosti, a koliko glasovi stranačkih zastupnika, stranke koja odlučuje u bitnim pitanjima svakodnevnog života građana, važnim egzistencijalnim pitanjima? Možda će se većina pripadnika narodnosti odlučiti dati glas stranačkoj listi, a ne narodnosnoj listi svoje narodnosne zajednice!? Tako razmišljaju čak i neki predstavnici romske narodnosti koja od svih narodnosti ima najveću šansu da iz njihovih redova netko postane parlamentarni zastupnik s punim pravom glasa. Hoće li se oni birači koji pripadaju bar statistički gledano brojčano malim narodnostima, koje prema realnom razmišljanju ne mogu udovoljiti kriterijima koje propisuje izborni zakon za stjecanje punopravnog parlamentarnog mandata, naime prema procjenama za takav mandat potrebno će biti 13–23 tisuće glasova, odlučiti ipak za narodnosnu listu? Nekako mi isto čini naivnom nadom. Prema predviđanjima spominju se kako Romi (njihov broj: 315.583), Nijemci (185.696), možda Slovaci (39.266) imaju mogućnost ostvariti punopravni mandat. Po brojčanosti, iza Slovaka stoji hrvatska narodnost s 26.774 popisanih pripadnika. Uzimamo li prosjek predviđenih potrebnih brojeva za mandat, dobijemo 18 tisuća, što možda nije ni nedostižan broj (uz malo sreće) ni u našem slučaju, ali da bi se to ostvarilo, trebala bi golema organiziranost, složnost, golem trud za informiranje pripadnika, pri uspostavljanju vrlo dobre suradnje među regijama, na čemu su pripadnici njemačke narodnosni već proradili lani, obilazeći sve županije, informirajući svoje pripadnike. Naravno, kod njih nema dvojbe da će uspjeti, trud se isplati, ali za nas Hrvate? Ako želimo, za nas će to biti vrlo velik izazov.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Neobična je zima oko nas. Kao da su se godišnja doba nagurala na ista vrata, pa se i od jednoga i od drugoga dah osjeća u zraku. Ne znam kakve su zime bile prije šezdeset godina, ali zime mojih godina, onih iz djetinjstva, provedenih na obalama najljepšeg mora na svijetu i na kontinentu nazirem u izmaglicama sjećanja. Snijeg do nogu petogodišnjeg djeteta, minus dvadeset u studentskom kaputu početkom osamdesetih, te pečuški snijeg, magla, i mediteranske zrake sunca koje i u siječnju znaju zagrijati padine Mečeka. I dok smo mi na siječanjskim temperaturama i preko deset stupnjeva, u Americi

pala, ljubičica pokazuje svoje lice, a visibaba je još prije desetak dana probila „snijeg”... Poljoprivrednici su zabrinuti, najavljuju se pošasti gripe koja je već zacrvenila Portugal, širi se preko Španjolske i Francuske, i kako kažu, za tri tjedna je i kod nas. Noć se skraćuje, a dan postaje sve duži, polako izlazimo iz kalendarskog siječnja...

Čitam kako jedno istraživanje pokazuje da će 2071. godine zima biti kraća za četrdeset dana, a klima će biti mediteranska, ovdje kod nas. Dodaju kako je ovakvih blagih zima bilo i prije više desetljeća, dok su najhladnije zime ovaj predio odlikovale u prvoj polovini 20. stoljeća, od tada su sve blaže i blaže. Isto istraživanje pokazuje kako će 2050. godine ljeto biti duže 9–25 dana. Drugi me plaše naraslim razinama mora, koje će nastati topljenjem leda na Zemljinim polovima i Antarktiku.

Blage temperature pogoduju sadnji u gradskim perivojima. Izgleda kako će siječanj biti bez snijega i kako će ga odlikovati i nadalje iznadprosječne temperature za ovo doba godine. Ne očekuju se nikakve veće oborine. Na kontinentu se očekuju temperature od 8 do 14 Celzijevih stupnjeva, dok će na Jadranu dnevne temperature uglavnom iznositi od 13 do 18 stupnjeva. I temperature mora bit će visoke – između 12 i 16 Celzijevih stupnjeva, čitam ovih dana. Ništa drugo nam ne preostaje nego se izložiti blagodatima siječanjskih sunčanih zraka.

Branka Pavić Blažetin

se smrzavaju na minus 51 stupanj. Iznimno niske temperature, početkom siječnja, zahvatile su Sjevernu i Južnu Dakotu te Velika jezera i dolinu Ohia, pišu agencijske vijesti... Nisam bila tamo, ali ih iz pročitanih romana i napisane zamišljam divnim predjelima sada obavijenim snijegom i ledom. I dok su polarne hladnoće okovale Ameriku, kod nas je pravo proljetno vrijeme. Ljubitelji skijanja koji su svoje tjedne uplatili prije pola godine, svaki dan pogledavaju nebo i provjeravaju centimetre snijega na alpskim bregovima. Moja je trešnja propu-

MOHAČ – Na nedavnoj sjednici Gradskog vijeća gradonačelnik József Szekó opunomoćen je da se poveže s čelnicima primorskog naselja Svetog Filipa i Jakova u Hrvatskoj, poradi uspostavljanja prijateljske suradnje. Podsjetimo kako već godinama postoji dobra suradnja između Mohačke šokačke čitaonice i tamošnjega kulturno-umjetničkog društva, u sklopu koje se redovito organiziraju uzajamna gostovanja u oba naselja. Sklapanje ugovora o prijateljskoj suradnji potaknuo je načelnik Zoran Pelicarić u službenom dopisu. Pošto su Odbor za kulturu, obrazovanje i šport i Odbor za gospodarstvo i razvoj pozdravili taj korak, i gradonačelnik Szekó smatrao je kako se otvara vrlo dobra mogućnost za suradnju na polju športa, kulture i turizma, a nedavnim pristupanjem Hrvatske Europskoj Uniji i za ostvarivanje raznih zajedničkih EU-projekata. Kako stoji u pismenom prijedlogu, posrijedi je naselje sa svega 1600 stanovnika, učlanjeno u udruhu koja okuplja šest okolnih naselja s ukupno 4500 žitelja. Naziv naselja potječe od srednjovjekovne crkve posvećene Svetom Filipu i Jakovu. Osim povijesne tradicije, ističe se kulturnim i športskim priredbama, posebno pak Ljetnim festivalom, najposjećenijom priredbom koja se održava u kolovozu. Naselje Sveti Filip i Jakov nalazi se između Zadra i Biograda, a od Mohača je udaljeno 550 kilometara.

Aktualno

Parlamentarni izbori 2014

Narodnosna ili stranačka lista???

Što izabrati?

Skupštinska dvorana u zdanju Parlamenta sada se obnavlja. Nakon obnove u dvorani će ostati 250 sjedala, u jednom od njih sjedit će i zastupnik Hrvata u Mađarskoj. Ako ne, onda „glasnogovornik” i Hrvata u Mađarskoj u Mađarskom parlamentu
(Foto MTI – Csaba Krizsán)

U 2014. godini, koja predstavlja i završetak jednoga parlamentarnog (2010–2014) i početak novoga parlamentarnog ciklusa (2014–2019), prvi put od demokratskih promjena u Mađarskoj, od 1989., Zakona o nacionalnim i etničkim manjinama 1993. godine, predstavništvo manjina u Mađarskom parlamentu ima osigurano zakonsku regulativu, Ustav i Zakon, po kojima se ono može i ostvariti, naravno, ako se udovolji zakonskim uvjetima. Oni su se oblikovali i u konzultacijama koje je zakonodavac imao i s predstavnicima narodnosti u posljednje tri i pol godine...

Po zakonskoj normi očito je bilo, a sada s približavanjem izbora nekima je tek sada sasvim jasno kako parlamentarni mandat mogu ostvariti tek narodnosti koje iza sebe imaju kritičnu brojku pripadnika, odnosno onih birača koji će se upisati na „svoj” narodnosni birački popis i izaći te dati glas za narodnosnu listu. Pri tome lista treba i ostvariti zakonom predviđeni broj glasova za ulazak mandataru u Parlament. Iščitavanjem Izbornog te Zakona o narodnostima to bi trebao, po procjenama, biti broj od 12 do 23 tisuće glasova za narodnosnu listu. Broj ovisi o postotku izlaznosti na izbore sveukupnoga biračkog tijela. One narodnosti, točnije one narodnosne liste koje ne ostvare taj potrebni broj glasova za parlamentarno zastupstvo, njihovi predstavnici mogu ipak sudjelovati u

radu Parlamenta, kao „glasnogovornici”, koji nemaju pravo glasa.

Najvažniji čimbenik po slovu zakona pri sastavljanju narodnosne liste jest državna narodnosna samouprava. Na listu je potrebno postaviti najmanje tri imena, ali može taj broj biti i s desetak imena. Nositelj je liste i nositelj parlamentarnog mandata ili funkcije „glasnogovornika” ako se ne ostvari punopravni mandat. Za postavljanje liste potrebne su i preporuke onih birača koji će se od 1. siječnja pa do određenog dana prije parlamentarnih izbora upisati u popis narodnosnih birača, a za parlamentarnu narodnosnu listu. Da bi državna samouprava mogla postaviti narodnosnu listu, najkasnije 48 dana prije datuma izbora, treba imati preporuke najmanje 1% od broja upisanih birača, odnosno najviše 1500 preporuka. Skupština državne samouprave odlučuje koje će kandidate postaviti, i koliko njih na narodnosnu listu.

Birač upisom u birački popis koji će mu omogućiti pravo glasovanja za narodnosnu listu, gubi pravo glasovanja za stranačku listu, tek mu ostaje pravo glasovanja za pojedinačnog kandidata u svom izbornom krugu.

Mađarski parlament, u skladu s novom zakonskom normom, u nastupajućem parlamentarnom ciklusu djelovat će s prepolovljenim brojem zastupnika (199) u odnosu na sadašnji broj (386), a izbori će se odvijati u

jednom krugu. Pravo glasa na listu i pojedinačnog kandidata uživaju mađarski državljani sa stalnim prebivalištem u Mađarskoj, a pravo glasa na stranačku listu uživaju i mađarski državljani bez stalnog prebivališta u Mađarskoj. Prvi put od demokratskih promjena vrhovna politička tijela zakonom priznatih 13 nacionalnih zajednica u Mađarskoj, mogu postaviti narodnosne liste, a narodnosni birači upisati se u narodnosne registre kako bi mogli ostvariti pravo glasovanja za narodnosnu listu kod parlamentarnih izbora.

Mađarski ili europski državljanin, te izbjeglica, useljenik ili stalno nastanjeni ako je napunio 17. godinu života ili je prije 17. godine sklopio brak, te ima stalno prebivalište u Mađarskoj, s neoduzetim biračkim pravom, automatski je upisan u središnji popis birača. Ista osoba od 1. siječnja 2014. godine može tražiti a) upis u narodnosni birački popis; b) tražiti pomoć pri glasovanju; c) zabraniti izdavanje podataka postavljačima lista, kandidatima. Molbu može uputiti preko www.valasztas.hu ili na www.magyarorszag.hu pismom ili osobno uz ispunjeni obrazac dobiveni poštom (potkraj prosinca 2013. godine) mjesnom izbornom uredu, čije se ime također može pronaći na www.valasztas.hu. Molbu bilo kada može promijeniti ili izbrisati. Upis se može tražiti ako je birač pripadnik jedne od 13 priznatih nacionalnim zajednica u Mađarskoj, oznakom rubrike A označava da kao birač želi sudjelovati u označenome narodnosnom biračkom popisu, čime stječe pravo sudjelovanja izborima za narodnosne samouprave.

Ako na parlamentarnim izborima uz glasovanje na pojedinačnog kandidata birač želi glasovati ne na stranačku, nego na narodnosnu listu postavljenu od strane državne narodnosne samouprave, treba označiti rubriku B, čime mu upis u narodnosni birački popis omogućuje i sudjelovanje na parlamentarnim izborima. Molba za to treba biti zaprimljena u mjesnom izbornom uredu 16 dana prije dana parlamentarnih izbora.

Branka Pavić Blažetin

Sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave

Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, njezin predsjednik Mišo Hepp sazvaio je zatvorenu sjednicu Skupštine za 18. siječnja 2014. godine, s početkom u 10 sati u Uredu Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24).

Za sastanak se predlaže ovaj dnevni red:

1) Pripreme za parlamentarne izbore, referent: Mišo Hepp, predsjednik; 2) Hrvatska državna izborna lista, referent: Mišo Hepp, predsjednik; 3) Razno.

BUDIMPEŠTA – Kako je Hrvatski glasnik izvijestio predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, Savez Hrvata u Mađarskoj prvu sjednicu Predsjedništva u 2014. godini imat će 17. siječnja. Uz članove Predsjedništva na sjednicu je pozvan i predsjednik Nadzornog odbora. Sjednica je otvorena za javnost, a održava se u Hrvatskoj osnovnoj školi i gimnaziji (Kántorné sétány), s početkom u 10 sati. Dnevni red: 1) Izbori; 2) Nacrt radnoga plana za 2014. godinu; 3) Razno.

BUDIMPEŠTA – Sukladno odredbama Statuta Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice, predsjednica tog tijela Eva Išpanović sazvala je sjednicu Predsjedništva Udruge za četvrtak, 17. siječnja, s početkom u 18 sati, u restoran TreffOrt Aula (Budimpešta VIII, Rákóczi út 5, kod Astorie). Za sjednicu je predložen ovaj dnevni red: 1) Izbori 2014.; 2) Programi za 2014. godinu; 3) Ostala pitanja i prijedlozi.

BIKE – Mjesna Hrvatska samouprava Vas srdačno poziva na svoj Hrvatski bal, 18. januara, u subotu, u restoran Fürdő. Goste zabavlja petrovski Pinka-band.

LETINJA, PRELOG – Na starome Graničnom prijelazu Letinja–Goričan 31. prosinca 2013. gradonačelnici zbratimljenih gradova Letinje i Preloga Bela Halmi i Ljubomir Kolarek tradicionalno su nazdravili šampanjcem u znaku odličnih prekograničnih veza. Letinjski je gradonačelnik naglasio kako se nakon ulaska Hrvatske u Europsku Uniju otvaraju nove mogućnosti suradnje i na polju gospodarstva i turizma. Oba pogranična grada razmišljaju o razvijanju vodenog i biciklističkog turizma. Preloški gradonačelnik zahvalio je na dosadašnjoj suradnji i napomenuo da obje strane trebaju zajedno raditi na tome da turisti koji odlaze na more zaustave se i na ovom području uz Muru. Na zdravici su bili i predstavnici policijskih uprava iz Kaniže, Letinje i Međimurske županije.

MARTINCI – Nacionalni park Dunav–Drava 18. siječnja organizira stručno putovanje za promatranje dabrova. Znatiželjnici u okviru tri sata na dionici od četiri kilometra mogu pratiti i promatrati dabrove. Oni su na područje Drave ponovno naseljeni 2007. godine i od tada su već osvojili najveće dionice rijeke. Izletnici će se upoznati sa staništem i načinom života dabrova i utjecajem ljudske ruke na okoliš.

LETINJA – Hrvatska samouprava toga grada, na čelu s predsjednikom Vilmošem Lukačem, kani pokrenuti tečaj hrvatskoga jezika, koji bi i materijalno potpomagala. Predsjednik je to oglasio u mjesnim glasilima, te se prijavilo petnaest osoba, međutim zasada Samouprava nije uspjela pridobiti učitelja.

Kultura: Hrvatska–Mađarska

Otvoren Mađarski institut u Zagrebu

Mađarski institut svečano je otvoren 3. siječnja u središtu Zagreba, i tako se pridružio ostalim mađarskim kulturnim centrima otvorenim u 17 zemalja diljem svijeta, od Beča, Pariza, Berlina, Talina, Rima, Moskve pa sve do New Yorka i New Delhija.

Vrpcu su prerezali potpredsjednik mađarske vlade i ministar javne uprave i pravosuđa Tibor Navracsics, a u ime hrvatske vlade ministar pravosuđa Orsat Miljanić

(Foto: Hina)

«Otvaranjem ovog instituta otplaćujemo svoj stari dug Hrvatskoj jer su brojni mađarski instituti već drugo prisutni u brojnim zemljama», izjavio je potpredsjednik mađarske vlade i ministar javne uprave i pravosuđa Tibor Navracsics ističući da Mađarsku i Hrvatsku vežu »stoljetne veze, međusobni utjecaji i prožimanja», ali da se oni još mogu produbiti.

«U 19. i 20. stoljeću malo smo se udaljili, ali od stjecanja hrvatske neovisnosti gajimo vrlo bliske i prijateljske odnose. Oni se uvijek mogu produbiti, a za to su važne kulturne i znanstvene veze», dodao je Navracsics citirajući hrvatskog političara Antu Starčevića da su dva naroda «upućena na međusobno prijateljstvo».

Također je izrazio nadu za otvaranjem hrvatskoga kulturnog centra u Mađarskoj.

Ministar pravosuđa Orsat Miljanić u ime hrvatske vlade kazao je da je otvaranje Mađarskog instituta «još jedna potvrda dobrih odnosa između dvije zemlje».

«Mađarska je jedna od onih zemalja koja nas je izuzetno podržavala tijekom svega što smo prošli na putu pridruženja Europskoj Uniji», kazao je Miljanić. «Mi smo dvije bliske zemlje, orijentirane jedna na drugu», dodao je ministar.

Glavni ravnatelj budimpeštanskog Instituta «Balassi» Pál Hatos kazao je da su ma-

đarski kulturni centri u svijetu, pa tako i ovaj u Zagrebu, zamišljeni kao prilika prijateljima da upoznaju mađarsku kulturu, jezik i nacionalni identitet, ali prvenstveno kao mjesta «stjecanja znanja». Želimo, objasnio je Hatos, da Hrvati bolje upoznaju Mađarsku, ali i da Mađarima još više približimo hrvatsku kulturu, umjetnost, književnost, modu, dizajn... Također se osvrnuo na «tisuću godina povijesti koju smo proveli zajedno» i na «bliskost dvaju naroda».

Institut «Balassi», nazvan po mađarskome renesansnom lirskom pjesniku Bálintu Balassiu, nacionalni je institut osnovan radi promicanja mađarske kulture u svijetu, slično njemačkom Goethe institutu, British Councilu ili španjolskom Institutu Cervantes.

Ravnatelj Mađarskog instituta u Zagrebu bit će Dinko Šokčević, hrvatski povjesničar i kroatist iz Mađarske koji povijesnoznanstvena djela piše na hrvatskom i mađarskom jeziku. Suradnik je Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i vanjski suradnik Hrvatskog instituta za povijest u Zagrebu i Instituta za povijest Mađarske akademije znanosti u Budimpešti. Mađarsko-hrvatskog je podrijetla, svoj je život, kako reče, posvetio približavanju hrvatske kulture Mađarima i mađarske kulture Hrvatima.

(Hina)

Izjava Predsjedništva Kruga mađarsko-hrvatskog prijateljstva

Domaćin sjednice Predsjedništva Kruga mađarsko-hrvatskog prijateljstva veleposlanik Gordan Grlić Radman u društvu Géze Jeszenszskog i Marina Skenderovića

Predsjedništvo Kruga mađarsko-hrvatskog prijateljstva ponovno izražava svoje zadovoljstvo povodom činjenice da je Hrvatska više od pet mjeseci punopravna članica Europske Unije.

Otklanjanje posljedica miloševićevske agresije oduzelo je mnogo vremena, a zbog određenih vanjskih okolnosti bilo je i dodatno otežano. Mađarska pruža svestranu potporu svojem jugozapadnom susjedu temeljenu na povijesnom prijateljstvu i deklariranim jednakim sustavima vrednota i jednakim interesima.

Sve su dakle pretpostavke dane kako bi, nakon gotovo sto godina prekida, dvije nacije opet živjele u okvirima jedne unije u najtješnjoj suradnji, i da bi obogaćivale život naroda dviju država, da bi štitile kulturne vrednote, da bi se skupa zalagale za ostvarivanje njihovih nacionalnih interesa.

Naše je čvrsto uvjerenje da ovu buduću najtješnju suradnju ne smije ometati nijedan pojedini interes, zamišljeno ili postojeće prestižno pitanje.

U pravom smislu riječi strateško partnerstvo između dvije nacije zasnovano na istim vrijednostima i zajedničkim interesima, bitnije je od svega drugoga, i postavlja se iznad svega.

Ovu spoznaju odražava i namjera Mađarske narodne skupštine i Hrvatskoga sabora, naime da se odlukom parlamenta rođendan pjesnika i vojskovođe Nikole Zrinskog proglasi Danom mađarsko-hrvatskog prijateljstva.

Krug mađarsko-hrvatskog prijateljstva sa zadovoljstvom pozdravlja ovu namjeru, te sa svim svojim naporima i sredstvima želi pridonijeti uspjehu tog poticaja, produbljanju prijateljstva i suradnje između dva naroda.

Budimpešta, 11. prosinca 2013.

<i>György Csóti</i>	<i>Zoltan Farago</i>	<i>Janja Horvat</i>
<i>János Horváth</i>	<i>Géza Jeszenszky</i>	<i>Mijo Karagić</i>
<i>László Nógrádi</i>	<i>Marin Skenderović</i>	<i>Tamás Vitézy</i>

HRVATSKI ŽIDAN – Kazališno društvo dotičnoga sela pripravlja se na svoju premijeru nove komedije u tri čini, od gradišćansko-hrvatskoga autora Augustina Blazovića, pod naslovom *Koliko smo, to smo*. Po riči Petra Horvata, peljača mjesnoga kulturnoga doma, ki je i sam dugoljetni glumac grupe, sve skupa desetimi će nastupati u novom hrvatskom kusiću, s dvimi novimi-starimi igrokazači. Probe su se začele jur lani u oktobru, a od novembra teču vježbe na pozornici, sad jur tajedno trikrat. Pokidob je režiserka kusića Jadranka Tot prije vrimenta rodila, ona je potpomagala glumcem samo na proba štanja, a odonda kotrigi su sami prikzeli i ovu zadaću. Nastupi u gradišćanskohrvatski seli i pri hrvatski zajednica se planiraju u februaru i marcijušu.

Odličje „Pro cultura minoritatum Hungariae“ KUD-u Tanac

Odličje „Pro cultura minoritatum Hungariae“ KUD-u Tanac preuzeo je njegov voditelj József Szávai

„Mađarski prosvjetni zavod, pravni prethodnik Nacionalnoga prosvjetnog zavoda, 2005. godine utemeljio je priredbu pod nazivom Narodnosna gala, te odličje „Pro cultura minoritatum Hungariae“ koje se dodjeljuje poput priznanja narodnosnim osobama, ustanovama i civilnim udrugama koje su se istakle svojom djelatnošću te pridonijele očuvanju, razvijanju kulturne baštine“ – istaknula je glavna ravnateljica Nacionalnoga prosvjetnog zavoda Magdolna Zavogyán prigodom obilježavanja Dana narodnosti, 8. prosinca 2013. godine, u kazališnoj dvorani budimškoga Vigadó. U sklopu IX. Narodnosne gale glavna je ravnateljica Magdolna Zavogyán, skupa s parlamentarnim državnim tajnikom pri Ministarstvu ljudskih resursa Andrásom Doncsevom, uručila nagradu ustanove. Među osam pripadnika narodnosnih zajednica u Mađarskoj, na prijedlog Saveza Hrvata u Mađarskoj, odličje „Pro cultura minoritatum Hungariae“ uručeno je i Kulturno-umjetničkom društvu Tanac, koje je preuzeo koreograf Društva József Szávai. Folklorni ansambl Tanac prvi nastup imao je u Pečuhu u sklopu jedne plesačnice 18. prosinca 1988. godine. Prvenstvenim ciljem smatra sakupljanje, njegovanje i scenski prikaz hrvatske izvorne narodnosne baštine. Plesače su podučavali najvrjedniji mađarski, hrvatski, makedonski i rumunjski koreografi. Prvo je društvo u Mađarskoj koje je gostovalo u SAD-u, njihovi su nastupi objektivno i na TV-snimkama. Godine 1966. pokrenuli su međunarodni folklorni festival „Dobro došli, naši mili gosti!“. Na natjecanju mladih talenata narodne glazbe, 2013. godine, „Paun poletio“ postigli su veliki uspjeh u završnici nadmetanja osvojivši II mjesto. KUD Tanac 2013. godine proslavio je 25. godišnjicu postojanja. U uspješnom radu Društva velik udio ima i suradnja s Orkestrom Vizin. Moto KUD-a Tanac je: „U svijetu, nakon milenijske prekretnice sve se smatra bitnijim od očuvanja jedne sitne narodnosne zajednice. Ali ona ipak želi opstati, da iznova od pjesme bude glasna seoska ulica, da se zapleše, da se publika divi vrtlogu šarolikoga kola.“ U sklopu gala večeri KUD Tanac nastupao je s podravskim plesovima, uz pratnju Orkestra Vizin i gajdaša Andora Végha.

k. g.

PODTUREN, SERDAHEL – Pred kraj prošle godine u Podturnu je održana završna konferencija projekta gradnje pročišćaća otpadnih voda na Muri, na kojem su sudjelovali i načelnici hrvatskih pomurskih naselja. Predmet je projekta izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Podturnu i obnova postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Serdahelu. Pridruženi partneri projekta jesu Bečehel i Sumarton. Ciljevi su projekta zaštita krajobrazu rijeke Mure i održiv razvoj prirodnih vrijednosti u prekograničnom području. Dugoročno, očekuje se bolja kakvoća izvora pitke vode, osobito pitke vode na preloškom vodocrpilištu u Međimurju i u pomurskim Mlinarcima. Stjepan Tišler, serdahelski načelnik, na završnoj konferenciji zahvalio je na odličnoj suradnji i izvršnoj provedbi projekta.

BEČ – Hrvatski centar u suradnji s Hrvatskim kulturnim društvom Napredak u Beču, u ovom jubilaranom ljetu Prvoga svitskoga boja, posvetit će cijelu seriju predavanja i diskusija na temu „Prvi svitski boj i Hrvati“ i u tu će svrhu pozvati stručnjake i povjesničare iz Austrije, kot i iz susjednih zemalja, tako npr. i iz Ugarske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije. Prvi takov sastanak je bio 15. januara, u srijedu, od 20 uri u Hrvatskom centru (Beč, Schwindgasse 14) pri kom je razgovor potekao na temu «Prvi svitski boj i Gradišćanski Hrvati», s posebnim osvrtom na to, kako je bojno razdoblje od 1914. do 1918. djelovalo na Gradišćanske Hrvate. Gost je bio dr. Nikola Benčić, povjesničar i akademik, a razgovor je pe-ljao Petar Tyran, novinar i glavni urednik Hrvatskih novina.

MOHAČ, UDVAR – Na susretu dječjih plesnih društava Baranjske županije, održanom u listopadu prošle godine u Udvaru (Pécsudvard), s velikim su uspjehom nastupile i dječje skupine KUD-a «Mohač». Uz pohvale stručnog ocjenjivačkog suda za izvornu nošnju i plesačku vještinu, dodijeljene su im posebne nagrade. Najmlađa skupina «Mrvice» u izvornoj šokačkoj nošnji prikazala je koreografiju «Crni kos» u pratnji Mladog orkestra, a skupina «Talpacsák» njemački ples «Zipfel-mitzel» u njemačkoj narodnoj nošnji, u pratnji orkestra u sastavu Patrik Heider, Dániel Szabó i Szabolcs Katona.

BIKIĆ – Tamošnja Hrvatska samouprava organizira redovite hrvatske plesačnice ponedjeljkom koje se održavaju u mjesnom domu kulture, s početkom u 18 sati. Ulaz je slobodan, a organizatori srdačno pozivaju sve zainteresirane.

Središnji pismeni prijamni ispit za osmaše

U srednjim školama u Mađarskoj, u subotu, 18. siječnja 2014., u 10 sati održavaju se središnji pismeni prijamni ispiti iz mađarskoga jezika i matematike za učenike osmoga razreda. Pri davanju odgovora iz mađarskoga jezika ne mogu se upotrebljavati pomagala, a kod matematike može se rabiti ravnalo, šestar i kutomjer. Pismeni prijamni ispit u 9. razred u budimpeštanskoj Hrvatskoj gimnaziji održava se 24. siječnja 2014., s početkom u 11 sati, u pečuškoj Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krležje konzultacijski razgovor se održava 22. veljače 2014., s početkom u 10 sati.

Javna tribina Hrvatske samouprave grada Budimpešte i Hrvatske samouprave II. okruga

„Hrvati u Budimpešti uvijek su se okupljali u školi i crkvi“

„Hrvati u Budimpešti uvijek su se okupljali u školi i crkvi. Mislim da bez odgojno-obrazovnog rada na materinskome jeziku i misa na hrvatskome jeziku teško može opstati naša zajednica ovdje u Budimpešti. Jezgra su očuvanju hrvatskoga jezika, kulture i identiteta” – reče me-

đu ostalom predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh na javnoj tribini spomenute Samouprave 8. prosinca 2013., u klupskoj prostoriji Hrvatske škole. Na tribini su pribivali članovi i predsjednici budimpeštanskih hrvatskih samouprava te djelatnici škole. Hrvatska je samouprava grada Budimpešte i ove godine imala na raspolaganju za rad i djelovanje umalo 12 milijuna forinti. Za ostvarenje priredaba putem natječaja tražila se potpora od Glavnogradske samouprave i Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti. Kako reče gđa Petreš, i ove se godine u mađarskome glavnom gradu priredilo niz sadržajnih programa za svaku dob. Godina je otpočela tradicionalnim Hrvatskim balom, uz nastup budimpeštanske Hrvatske izvorne plesne skupine, te svirku sastava Slavonski dukati i pjevačice Snaše. Nezaboravan je doživljaj putovanje u Šopron na snimanje TV emisije „Lijepom našom” i posjet Beču, te sudjelovanje nogometne momčadi glavnoga grada na Državnome hrvatskom nogometnom turniru u baranjskome Mišljenju, ili na kulturno-gastronomskoj priredbi u Dušniku. Dana 11. svibnja 2013. i budimpeštanski su Hrvati proslavili u Baji, na Petőfiu otoku, pristup Hrvatske Europskoj Uniji, a istoga je mjeseca budimpeštanska Hrvatska samouprava ugoštila KUD „Silvije Strahimir Kranjčević” iz Züricha. Dvojezično izdanje „Kao narod s narodom” uspješno je predstavio Dinko Šokčević u Povijesnom institutu u Zagrebu. Zajednički s Hrvatskom samoupravom Majdana i Novoga Budima u lipnju je organiziran 18. Hrvatski međunarodni malonogometni turnir i 7. Susret „In memoriam Stipan Pančić”, na kojem su osim domaće momčadi sudjelovale one iz Baje, Hercegovine, Majdana, Santova i Trogira. U studenom se putovalo u Baju, na državni Dan Hrvata, te sufinanciralo se obilježavanje 20. obljetnice

HOŠIG-ove samostalnosti. Tečaj hrvatskoga jezika uspješno djeluje u dvije skupine, ima sve više polaznika, te na tome polju istaknula je rad Biserke Brindze. Hrvatska samouprava grada Budimpešte i ove je godine dodijelila paketiće darova Svetog Nikole učenicima Hrvatske škole, te stipendiju srednjoškolcima i studentima. Po odluci, ove godine tri srednjoškolca dobivaju jednokratni iznos od 50 tisuća forinti, za deset mjeseci, a jedan student, također jednokratni iznos od 100 tisuća forinti, za deset mjeseci. Po planu, stipendije se uručuju na Božićnoj proslavi budimpeštanske Hrvatske škole. Samouprava je potpisala ugovore o suradnji s Hrvatskom izvornom plesnom skupinom, Udrugom hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj, Udrugom Hrvata Budimpešte i njezine okolice, Hrvatskom školom, Hrvatskom samoupravom V, X, XI, XII. i XXII. okruga, Tukuljom, Santovom i Ženskim pjevačkim zborom Augusta Šenoe iz Pečuha. Godina 2014. počinje s Hrvatskim balom 17. siječnja, gdje svira petrovošelski tamburaški sastav Koprive, potom se godina nastavlja s povijesnom konferencijom uza sudjelovanje znanstvenika iz Hrvatske i Mađarske. O djelovanju Hrvatske samouprave II. okruga nazočne je izvijestila njezina predsjednica Bea Letenjei. Narečena je Samouprava 2013. godine imala proračun od 1.897.954 forinti. Veći su dio svoga proračuna utrošili na potpore, to jest podupirali su petrovošelsko Igrokazačko društvo, nosač zvuka sastava Koprive, Dječju plesnu skupinu Tamburicu, budimpeštanski HOŠIG, Udrugu hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj, Hrvatski glasnik te kupovali Croaticina izdanja. Sudjelovali su na kvartovskoj priredbi „Narodnosni dan”, gdje je nastupao tukuljski sastav Prekovic, a u gastrolici se nudio burek. Druženje je nastavljeno uz bijeli stol u blagovaonici Hrvatske škole.

Kristina Goher

Veseli Dan umirovljenika u Pustari

Seoska i Hrvatska samouprava u Pustari nijedne godine ne zaboravi svoje mještane treće dobi. Oni to dobro znaju pa na Dan umirovljenika odazovu se u lijepome broju. Tako je bilo i pred kraj prošle godine kada ih je načelnik mjesta Ladislav Prekšćen pozdravio u domu kulture, djeca mlinaračkoga dječjeg vrtića obradovala ih igrama i pjesmama, a članice Pjevačkoga zbora „Pustarski biseri“ iznenadile ih igrokazom na zavičajnom narječju.

Načelnik čestita najstarijem muškarcu Štefu Prekšćenu

U Pustari živi 160-ak umirovljenika koji, prema načelnikovim riječima, uvelike su pridonijeli razvoju sela, a sad je red da se za njih brine selo koliko god može i Danom umirovljenika privuče pozornost na to da nisu zaboravljeni, imaju li kakvih teškoća, slobodno se mogu obratiti Samoupravi. Načelnik je u njezinu domu čestitao Katici Keri, najstarijoj Pustarkinji, koja je navršila 90 godina, a na proslavi je čestitao Štefu Prekšćenu koji je navršio 88 godina.

Načelnik je izvijestio umirovljenike o ulaganjima u mjestu. Upravo je započelo izoliranje mjesnoga doma kulture; prema očekivanjima do proljeća će se završiti radovi izgrad-

izgraditi i pješčani odbojkaški teren te dječje igralište. Nakon pozdravnih riječi slijedio je program s mnogo hrvatskog sadržaja. Djeca mlinaračkoga dječjeg vrtića, koji pohađaju i pustarska djeca, obradovala su bake i djedove s mnoštvom hrvatskih igara, pjesmica, plesova. Mjesni Ženski pjevački zbor otpjevao je hrvatske i mađarske pučke pjesme, a daroviti mještananin, mladi kazivač pjesme Danijel Koša pozdravio je umirovljenike s mađar-

skom recitacijom. Vrhunac večeri bio je igrokaz na mjesnom narječju, koji je ismijao stara vremena, lukavost starih baka, koje su iz pozadine upravljale obitelji. Mnogi su se gledatelji smijali, a možda i prepoznali samoga sebe. Vrlo duhovit kajkavski tekst i scenarij sastavila je predsjednica pustarske Hrvatske samouprave Biserka Kiš. Uloge su rasporedili među članovima pjevačkoga zbora, no kako

muškarca u skupini nema, žene se nisu sramile obući u muškarca. Vesela scenska igra nasmijala je umirovljenike i podigla raspoloženje koje se nastavljalo sa zabavom i večerom.

Program vrtićaša

muškarca u skupini nema, žene se nisu sramile obući u muškarca. Vesela scenska igra nasmijala je umirovljenike i podigla raspoloženje koje se nastavljalo sa zabavom i večerom.

beta

Zbor kaniške gimnazije u Zadru

Učenci kaniške Pijarističke gimnazije lani su posjetili svoje vršnjake u Klasičnoj gimnaziji „Ivan Pavao II.“ u Zadru. Suradnja između dvije gimnazije započeta je koncem 2012. u okviru koje su zadarski učenci boravili u pomurskome gradu tijekom proljeća, a uzvratni posjet u Zadar ostvaren je potkraj studenoga.

Pijaristička gimnazija jedina je srednjoškolska ustanova u Kaniži u kojoj se podučava hrvatski jezik. Pohađaju je i djeca hrvatskoga podrijetla pa je čelništvo ustanove smatralo važnim uspostavu suradnje s nekom srednjoškolskom ustanovom iz Hrvatske. Tako su potražili Klasičnu gimnaziju „Ivan Pavao II.“, čiji su se čelnici također radovali mogućnosti suradnje. U proljeće prošle godine pjevački zbor zadarske gimnazije gostovao je u Kaniži na susretu katoličkih zborova, ovaj put posjet je uzvratno kaniški zbor na Danima grada Zadra. Pjevački zbor Pijarističke gimnazije sudjelovao je na glazbeno-poetskoj večeri održanoj u sklopu Dana Ivana Pavla II., odnosno obilježavanja desete obljetnici njegova posjeta Zadru. Glazbeno poetski program pri-

premili su učenci zadarske i kaniške gimnazije zajedno. Pijaristički zbor ugodno je izne-

nadio domačine pjevanjem nekoliko skladba i na hrvatskom jeziku.

Učenci Pijarističke gimnazije kod morskih orgulja

Ravnatelj zadarske gimnazije mons. Joso Kokić izrazio je zadovoljstvo glede dosadašnje suradnje tih ustanova, a i želju za daljnjom razmjenom iskustava u školskom radu i razvijanju istinskoga prijateljstva među dvjema školama. Osim programa vezanih uz dane grada tijekom četiri dana kaniški su učenci upoznali i znamenitosti grada Zadra, kazala nam je profesorica Veronika Vuk.

beta

Snimka: Veronika Vuk

III. Festival klapov u Pinkovcu

„Golubice” iz Koljnofa med gradišćanskimi i hrvatskimi jačkari

Južnogradišćansko naselje u Austriji, drugačije i partnerska općina Petrovoga Sela i općine Malinske iz Hrvatske, 30. novembra, u subotu, domaćin je bio trih važnih događajev. Ovde se je održala generalna sjednica Hrvatskoga kulturnoga društva, zvana toga su se, po drugi put u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, strefili predstavnici Najsel iz Austrije, Ugarske i Vojvodine, potom pak su svi sudjelovali na III. Festivalu klapov u novoj športskoj dvorani, ka je prvi put otvorila svoja vrata pred publikom.

Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću (u Austriji) za Vulkaprodštofom i Velikim Borištofom, po treći put je pozvalo u Pinkovac na Festival klapov. Nova, moderna športska hala se je do zadnjega mjesta napunila, bilo je ovde kih petsto ljudi ki su bili znatizeljni na međunarodno klapsko svečevanje, u kom je nastupilo sedam klapov iz Austrije, Ugarske i Hrvatske. Leo Radaković, načelnik Pinkovca i ujedno i parlamentarni zastupnik u Austriji, prilikom pozdravne riči je rekao da je morao držati obećanje što je dao predsjedniku HKD-u Jug, Pinkovčanu Brunu Radakoviću, da će se moći održati ovde ov klapski festival, iako je za rekordno vrime zgradjena nova dvorana. Naime, djela su se začela samo u aprilu, još nije sve čisto gotovo, ali u zimi će još lazno imati sve staviti na svoje mjesto. Gordan Bakota, veleposlanik Republike Hrvatske u Austriji, u svoji riči je pohvalio Gradišćanske Hrvate u susjednoj državi i ocijenio je hvalevridnim njevo djelovanje na svakom polju. Za ovim uvodom je došlo konačno do jačenja, red su otvorili muški jačkari TOP-Pinkovac, ki su nedavno nastupili i u Petrovom Selu. Po Radakovićevi riči, domaća klapska formacija pod peljanjem Borisa Novaka, kod njih ima jako dobar odziv, i karkad izajde na pozornicu u doma-

Klapa TOP Pinkovac

kim uspjehom. U drugom dijelu po kratkoj pauzi predstavile su se Pujanke, pod peljanjem Jelke Zeichmann-Kočiš, a vulkaprodštofska klapa Vreme je jačila s muzičkim dirigentom Antom Pletikosićem. Ženska klapa Golubice iz Koljnofa je bila jedina izvodjačica iz Ugarske, a dirigirala ju je ovput Silvana Pajrić. Nij' sumlje, njeva je produkcija svaki put kvalitetna, i samostalno, i u muzičkoj pratnji. Klapa Žrnovnica iz blizine Splita, bila je na trodnevnoj turneji

bašnica, pri noćnoj zabavi je briljirala i Kumpanija Tramuntana, a izvrsni pjevači Žrnovnice su i s njimi dostkrat stali pred mikrofon da bude još lipši i nepozabljiviji ov večer u Pinkovcu.

-Tiho-

Klapa Žrnovnica iz okolice Splita

ćoj sredini, praćena je burnim aplauzom. Štokavke, pod dirigranjem RONALDA ŠUBOŠIĆA su bile druge u redu, a za njimi je došla iskusnija skupina Staro vino sa zborovodjom Ferijem Felingerom iz Gerištofa. Oni su poznati kot stari i dobri prijatelji undanske ženske klape, a čestokrat znaju i skupa pjevati s veli-

„Golubice” iz Koljnofa

u Austriji, a festival klapov u Pinkovcu bila joj je zadnja štaćija u tom gostovanju kod Gradišćanskih Hrvatov. Njevu izvedbu Intradine pjesme *Croatia, iz duše te lju-*

Trenutak za pjesmu

Ivanka Toth

1959–2005

HVALA

Ima jedna riječ tako mala
u svako srce ona stane
za svako djelo možeš je reći
za svaki smiješak u tuži i sreći
za usluge mnoge što drugi ih čine
za namjeru dobru što nadu ti daje
za sve lijepo što kratko traje
za svaki susret što nešto ti znači
za onaj pogled što tako zrači...
Ima jedna riječ tako mala
nosi je sa sobom, ma gdje god da jesi
reci je uvijek što god da se desi...
Ima jedna riječ tako mala
ima svoje ime,
a zove se... HVALA.

Grubišno Polje, 25. srpnja 2002.

Čavoljaki sveci

Naša čavoljska Hrvatska samouprava već tradicionalno, svake godine poziva nas da zajedno svetkujemo te lipe bunjevačkohrvatske predbožićne i božićne svece.

*Sveti Nikola dili darove.
Na slici Stipan Mandić i unuk Milan*

U klupskim prostorijama su nas dočekali, gdi je bilo sve svečano, samo jelka je čekala da je zajedno okitimo, ukrasimo. Mališani su već nestrpljivo čekali Sv. Nikolu (Mikulaša), vrebali su kroz pendžer, misleći da će tako prije doći. Jelka je već u punom sjaju stajala u sobici, a dica su se oko nje igrala, pivala i plesala. Jako su bila radosna što su ona to uradila. Ali, evo, sad netko kuca na vratima. Došo je Sv. Nikola. Imo je crvenu vruću bundu, dugačku bilu bradu, u ruki grbavu batinu, na ramenu veliku vriću koja je bila puna poklona. Sv. Niko bio je jako umoran jer je već obišo cilo selo.

Kazo je dicama da sad mora sist i poslušati nji', kakve bunjevačkohrvatske priče, plesove znadu. Mali su recitali i pivali na hrvatskom jeziku, bili su jako hrabri i vridni. «A sad ću vas darivati. Znam da ste bili cile godine dobri, slušali svoje roditelje.» Svakom je pročitao ime što je bilo napisano na maloj torbici. Radosno su primali darove, i oni su mu dali poklon što su nacrtao i napisali, da zahvalu što nam je došo. Ispratili su ga, i dalje su se igrali i divanili.

Pozvane goste su primili Stipan Mandić, predsjednik, članovi Samouprave i Bunjevačkog kulturnog kruga. Okupilo nas se oko 60 osoba, od pet miseci do 89 godina. S kratkim svečanim govorom pozdravio nas je Stipan Mandić. Zahvalio je vodstvu i članstvu ovogodišnju aktivnost i rad. Prisjetio se žalosnim ričima o pokojnicima. Nažalost, tri naše Bunjevke već nisu s nama... ali život ide dalje. Radostan je što su tu i najmlađi, mlada generacija, koji su već članovi plesne grupe, i koji će dalje nositi naše bunjevačke običaje. Zaželio je da se dobro osjećamo na programu koji slidi. U nastavku Zita Ostrogonac Kiss, članica vodstva, reče da čedu naši odrasli članovi proslaviti nas i zahvalila je što su oni to uradili. Marija Kovačević kazivala je jednu Petrešovu novelicu o blagdanu Materica i

Očeva. Učenica Greta Papp kazivala je stihove Ivana Petreša Čestite vam Materice, a Anita László Csala stihove Alekse Kokića Na Materice. Kod Bunjevaca su ti dani bili puni poštovanja. Iščekivanje rođenja Isusa Krista. Najveća čast majkama i ljubav obiteljima, slavili su majke, bake, strine, očeve, dide, dicu i Božić. Kao sad naši! Bilo je lipo slušati naše mališane i odrasle. Mislim da čedu oni jačati i dalje nositi te obiteljske običaje. Posli programa naši domaćini su nas s velikom ljubavljom pogostili. Na astalima bili su i starovinski čaršapi, a na njima puno peciva, pogačica, slatkiša, sokova, božićnjak, vino, rakija itd. Najprije smo dobili rakiju, jabuku, orase i meda, to je za naše zdravlje, da dugo ostanemo živi i zdravi.

Teta Roza, najstarija žena, došla je pogledati naše svetkovanje. Ona je još jako aktivna, sama kuva, pere, radi baštu, koja nije baš mala. Ona nam kazala: Pa ne dam se, moram raditi. Vrlo mi se sviđalo sve što su prikazali, i doći ću i iduće godine. Kroz suze je dodala: Ako ću biti živa i zdrava, al onda ću i ja donet kolača. (Vrlo dobro zna peći svašta.)

Dugo smo još ostali, dobro je bilo malo divaniti. Lipo je bilo viditi kako se ta mlada generacija brine o nama, i kako čuva, poštiva naše običaje, našu nošnju, sve što je staro, sve što je nekad bilo vrlo važno, i tušta značilo: lula, pegla, slika, čaršap, jujica itd.

Iz čistog srca zahvaljujemo za sve što ste učinili za nas, što ste nas tako lipo pogostili. Želim svakom lipe božićne blagdane i sritnu novu godinu.

Tekst i slika: *Stana Gašparović László*

Bogatstvo...

*U Velikoj Nardi s malom Julijom Gerenčer 1941. ljeta
(Fotografiju nam je stavio na raspolaganje dr. Šandor Horvat.)*

Raspored svetih misa na hrvatskom jeziku u Budimpešti

Svete mise na hrvatskome jeziku u crkvi Sv. Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici služit će se 26. siječnja – Arpad Horvat; 9. veljače – Vjenceslav Tot; 23. veljače – Arpad Horvat; 9. ožujka – Arpad Horvat; 23. ožujka – Vjenceslav Tot; 13. travnja – Vjenceslav Tot; 20. travnja, Uskrs – Arpad Horvat i Vjenceslav Tot; 11. svibnja – Vjenceslav Tot; 25. svibnja – Arpad Horvat; 8. lipnja Vjenceslav Tot. Mise počinju u 17 sati.

Pečuška premijera

Hrvatsko kazalište u Pečuhu i Gustl Teatar priređuju kazališnu predstavu Cabaret Na Crno, čija je pečuška premijera 17. siječnja, s početkom u 19 sati. Cabaret Na Crno počinje pričom o tragaču za poslom, nastavlja se epizodama kojima su glavne teme homofobija, ilegalni poslovi: priče o korporacijskim intervjuima pri kojima kandidati strepe nad svakom izgovorenim riječi; o teškom životu kradljivaca organa zaposlenih na crno, o korupciji, mafiji, žicarijama. Teme kojima smo okruženi svakodnevno, ispričane i glazbeno interpretirane na šaljiv i duhovit način. Autori: Ivan Goran Vitez, Zoran Lazić, Tonči Kožul; redatelj: Ivan Goran Vitez; uloge: Robert Ugrina, Asim Ugjen, Petra Težak.

KUKINJ – Već više od jednoga desetljeća, u organizaciji Hrvatske samouprave, okupljaju se kukinjski Hrvati i njihovi prijatelji uz blagdan Svetoga Vinka, zaštitnika vinograda, kako bi obrezali prvi trs i nagovijestili vinogradarsku godinu. Ove će godine kukinjsko Vinkovo biti održano 18. siječnja, kaže za Hrvatski glasnik predsjednik Hrvatske samouprave Ivo Grišnik.

GARA

Povodom 100. obljetnice rođenja Antuna Karagića

Proslavljene Materice i Oci, priređena izložba, predstavljanje i kazališna predstava „Svijest”

Detalj s izložbe

Hrvatska samouprava sela Gare 15. prosinca prošle godine organizirala je Spomen-dan prigodom 100. obljetnice rođenja Antuna Karagića. Program je počeo otvorenjem prigodne izložbe u spomen na književnika i redatelja bačkih Hrvata, koji je rođen 2. lipnja 1913. godine u Gari. Izložbu bunjevačke

noka i Santova, goste iz prijateljskog naselja Topolja, načelnika sela Bélu Faa i bilježnicu dr. Amáliju Süke. Kako uz ostalo reče, Antuna Karagića pris-

Dio okupljenih

nošnje, starih fotografija, novina, kalendara i Karagićevih rukopisa koja je priređena u predvorju mjesnog doma kulture otvorio je predsjednik Hrvatske samouprave Martin Kubatov.

Usljedila je svečanost u okviru koje su proslavljene Materice i Oci, tradicijski blagdan bunjevačkih Hrvata koji se slavi treće, odnosno četvrte nedjelje došašća.

Priredba je počela pjevanjem bunjevačke «himne» *Kolo igra*. U ime domaćina i organizatora okupljene uzvanike, goste i garske bunjevačke Hrvate pozdravio je Martin Kubatov, predsjednik Hrvatske samouprave, među njima posebno Ružicu Ivanković, konzul geranta Republike Hrvatske u Pečuhu,

Borisa Golubičića, konzula Republike Hrvatske u Budimpešti, čelnike Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Madarskoj, nadalje predsjednike i zastupnike hrvatskih samouprava iz Kačmara, Baje, Čavolja, Duš-

riječi, Mirjana Murinji govorila je o životu i djelu garskog književnika i istaknutog rodoljuba Antuna Karagića Tandrka (nadimak).

Potom su proslavljene Materice i Oci, uza stihove pjesme „Čestite vam materice” koje je kazivao učenik mjesne osnovne škole, a već po običaju domaćin je bio jedan bunjevački par, ove godine Aleksa i Jelica Vujić, koji su čestitare po starom običaju darivali.

Hrvatska samouprava, uz prigodni dar i kitu cvijeća, čestitala je najstarijoj Bunjevki, teta-Ani Šibalin Aladžić, koja je proslavila 90. rođendan.

Martin Kubatov posebno je zahvalio sinu Antuna Karagića, Peri Karagiću (koji danas živi u Baji) i njegovoj obitelji što su se odazvali pozivu. Usljedila je predstava pečuško-ga Hrvatskog kazališta koje je s velikim uspjehom prikazalo Karagićev igrokaz „Svijest”.

Domaćini Materica i Očeva – bračni par Jelica i Aleksa Vujić

jetili su se početkom lipnja povodom njegova rođendana kada su u gostili Hrvatsku čitaonicu iz Subotice, a ovaj put pozvali su Hrvatsko kazališta iz Pečuha koje je priredilo Karagićev igrokaz «Svijest».

Nakon pozdravnih

„Ovaj moj kazališni komad, napisao sam našim Bunjevcima za opomenu, zato i nosi naslov Svijest. Neka čuvaju svoj materinski jezik i svoje običaje. Ma gdje se nalazili širom svijeta, nikada neka ne zaborave i ne zataje, kakvog su porijekla! Jer, ko svoje ne voli ni tuđe ne poštuje” (Antun Karagić).

Priredba je ostvarena s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Stipan Balatinac

Glumci pečuško-ga kazališta oduševili su domaću publiku

Javna tribina

Tijekom godine ostvareno umalo trideset programa, nastupa i gostovanja

Sudionici javne tribine, (slijeva) zastupnik Hrvatske samouprave Stjepan Perić, dr. Anita Látó, gradonačelnik Ferenc Török...

Hrvatska samouprava grada Kalače organizirala je redovitu godišnju javnu tribinu 28. studenog u vijećnici Gradske kuće. Nakon prikaza što ga je pripremio referent za prosvjetu i obrazovanje István Hajdú, nazočne (16 osoba) pozdravila je dopredsjednica samouprave Monika Marko koja je izvijestila o radu i gospodarenju Hrvatske samouprave za 2003. godinu. Uz hrvatske vijećnike, javnoj su tribini nazočili predstavnici Gradske kuće, gradonačelnik Ferenc Török i dr. Anita Látó, bivši zastupnici Hrvatske samouprave Marija Ivo, Ivan Hortobađi, Martin Harangozo i Ladislav Sabo, nadalje članice pjevačkoga zbora «Ružice» i Plesnoga kruga «Veseli Raci» te predstavnici glasila, kalačkih novina («Kalocsai Néplap») i televizije („Kalocsa Televízió”). Tijekom godine ostvareno je umalo trideset sadržaja u organizaciji ili s potporom kalačke Hrvatske samouprave. Uz mnoge druge, obilježena je druga obljetnica osnivanja Plesnoga kruga „Veseli Raci”, priređene su već tradicionalne priredbe, pokladni „Lakomac”, Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića, organizirana je izložba u povodu 125. obljetnice smrti biskupa Ivana Antunovića. Osim toga ostvarena su brojna gostovanja članova pjevačkoga zbora „Ružice” i Plesnoga kruga „Veseli Raci” na raznim kulturnim priredbama diljem županije i šire (u Kalači, Erčinu, Dušnoku, Baćinu, Baji, Santovu, Aljmašu...). Održane su redovite mjesečne mise na hrvatskom jeziku. Predstavnici Hrvatske samouprave zastupali su kalačku hrvatsku zajednicu na brojnim hrvatskim događanjima diljem županije i šire. Uza sve to ostvarena je i dobra suradnja s kalačkim medijima, te s hrvatskim medijima u Mađarskoj koji su popratili najvažnije programe kalačke Hrvatske samouprave – stoji uz ostalo u izvješću kalačke Hrvatske samouprave za 2013. godinu. S. B.

DARANJ – Već godinu dana zaljubljenici i sudionici daranjskog kolinja, koje se održava četvrtu godinu zaredom, zauzeli su svoja mjesta. Naime 8. veljače održava se manifestacija ovogodišnjega daranjskog kolinja. Već niz godina odaziva mu se veći broj hrvatskih družina iz mađarskog dijela Podravine. I u tom naselju djeluje uspješno Hrvatska samouprava, na čelu s Ladislavom Vertkovicjem. A kolinju će i ove godine, po svemu sudeći, sudjelovati družina daranjske Hrvatske samouprave, družina podravskih Hrvata – Podravci, Martinaca... Tko se nije prijavio, još uvijek to može učiniti do 1. veljače i zauzeti svoje mjesto na ovome međunarodnom kolinju.

BARČA – Hrvatska zajednica toga grada već godinama priređuje Hrvatski bal u balskoj sezoni. Kako bi događaj bio usklađen i s drugim hrvatskim podravskim događanjima, ove će se godine bal prirediti 15. veljače – izvijestila je glasila predsjednica Hrvatske samouprave Jelena Čende.

Božić u Hrvatskoj školi Miroslava Krlež

Jedan od najboljih godišnjih programa u planu godišnjih programa Hrvatskog vrtića, osnovne škole gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krlež jest svečanost u povodu jednog od najboljih blagdana, Božića. Već godinama za organizaciju te svečanosti zadužena je nastavnica Erika Žarac uz usklađenost rada s ostalim kolegama, u prvom redu s voditeljicom školskoga pjevačkoga zbora Martom Rohonczi i voditeljem školskog orkestra Grgom Kovačem. Tako je bilo i u predvečerje Božića 2013. godine, 19. prosinca. Programu su se radovali svi koji su mu nazočili, djeca koja su sudjelovala u njemu, roditelji, bake i djedovi, nastavnici i posjetitelji. Pjesma, recitacija, skečevi, kostimografija i scenografija očarava... U ovogodišnjem programu pjevao je zbor nižih razreda osnovne škole i zbor gimnazijalaca u pratnji školskog orkestra. Prekrasnu betlehemsku igru predstavili su učenici 4. razred osnovne škole, u režiji svoje odgajateljice Erike Žarac.

Uz dramsku družinu koja svake godine na scenu postavlja jednu kazališnu predstavu, uprizorenje teksta hrvatskih dramskih pisaca, pod redateljskom palicom Erike Žarac, od prošle školske godine Kulturna udruga Apolló u školi drži „glumački krug” što ga vodi glumac Rafael Arčon, kojega je vodstvo škole zamolilo da s obzirom na specifične zadatke ustanove (gluma i na hrvatskom jeziku) vodi sate glume sa zainteresiranim učenicima. I oni su se, kao i lani, i ove godine predstavili s kratkom interaktivnom igrom. Foto: Ákos Kollár

SALANTA – KUD Marica 18. siječnja priprema cjelodnevnu prvu salantsku svinjokolju. Kako kaže predsjednica Društva Judita Szajkó Šokac, cilj je uključiti sve naraštaje Hrvata u Salanti u programe Društva, potaknuti druženje i njegovanje hrvatskih kulturnih vrijednosti te jačanje hrvatske svijesti. Radi toga uz pjesmu, ples i oživljavanjem kolinja, po starinski pokazat će kako su nekada Salančani držali kolinje i okupljali se oko njega. Mjesto je priredbe tamošnji dom kulture, a kolinje završava zajedničkom večerom, s početkom u 18 sati. Za vrijeme večere svirat će martinačka «Podravka», kaže za Hrvatski glasnik dopredsjednica Društva Brigita Štivić Šandor.

Program Hrvatskog kazališta

16. siječnja u 18 sati otvaranje izložbe: Izbor iz zbirke fonda Word Art Games, galerija Čopor/t/-Horda;

16. siječnja u 19 sati Ivan Goran Vitez– Zoran Lazić–Tonči Kožul: Cabaret Na Crno, koprodukcija Gustl teatra iz Zagreba i Hrvatskog kazališta iz Pečuha, pretpremijera, kazališna dvorana;

17. siječnja u 19 sati Ivan Goran Vitez– Zoran Lazić–Tonči Kožul: Cabaret Na Crno, koprodukcija Gustl teatra iz Zagreba i Hrvatskog kazališta iz Pečuha, premijera, kazališna dvorana;

23. siječnja u 10 sati Ljubica Ostojić: Uvijek moderna kapica – lutkarska igra, kazališna dvorana;

25. siječnja u 18 sati Antun Karagić: Svijest – pučki igrokaz, kazališna dvorana.

Otvoren niz pokladnih zabava u Bačkoj

Bunjevačko prelo u Baškutu

Prema već ustaljenom redu, s Bunjevačkim prelom u Baškutu, 11. siječnja, otvoren je niz pokladnih zabava u Bačkoj, što će potrajati do poklada, a završiti zapravo već u korizmi, 8. ožujka, s Muškim prelom u Gari.

Kao i svake godine, domaćini su goste dočekali s pravom domaćom rakijom, i ukusnim kiflama, a već po običaju, baškutsko prelo otvoreno je pjevanjem najpoznatije prelske pjesme *Kolo igra, tamburica svira*, koje su ove godine predvodili članovi gostujućega Bunjevačkog kulturnog društva iz Čavolja u pratnji orkestra Orašje, a pjesmi se priključio i dio okupljenih gostiju.

U ime domaćina i organizatora okupljene goste, a među njima posebno Ružicu Ivanković, konzul geranta Republike Hrvatske u Pečuhu, na hrvatskom i mađarskom jeziku srdačno su pozdravili Antun Kulišić, predsjednik, i Ildika Pap, dopredsjednica tamošnje Hrvatske samouprave.

Nakon pozdravnih riječi nazočnima se s prigodnim riječima obratila Ružica Ivanković. Izrazivši zadovoljstvo što može nazočiti, ujedno je zahvalila na pozivu. Kako uz ostalo reče, baškutsko prelo prva je pokladna zabava Hrvata u Mađarskoj, ali i njezino prvo prelo u životu, te je svim okupljenima poželjela dobru zabavu. U nastavku je okupljene srdačno pozdravio i načelnik sela Zoltán Alszei, koji je uz ostalo naglasio kako bunjevački Hrvati od davnina obitavaju u naselju. Iako danas u prilično malom broju, oni vrlo uspješno njeguju svoje tradicije, posebno narodne plesove i melodije, zalažu se za očuvanje i jačanje nacionalne svijesti. Osim toga vrlo su aktivni u društvenom i kulturnom životu naselja, jer nema nijedne seoske priredbe na kojoj ne sudjeluju. Na tome im je posebno zahvalio. Kako još reče, s blagdanom Sveta tri kralja počelo je pokladno razdoblje, a prva tradicionalna priredba u Baškutu jest Bunjevačko prelo, kojim se ujedno otvara i niz bunjevačkih prela u Bačkoj.

Baškutska mladež i članovi plesačnice utorkom

Pri tome je izrazio nadu da će zabava i ove godine proteći u dobrom raspoloženju, jer se i ove godine očekuje mnoštvo gostiju iz okolnih naselja.

Ove je godine veselica otvorena s prigodnim programom Čavoljskoga bunjevačkog plesnog društva, u izvornoj narodnoj nošnji, koje je splotom bunjevačkih plesova u pratnji garskog Orkestra «Bačka» dalo početni ugođaj. Po završetku programa zaigralo se bačko kolo, ono «na dvije strane», koje je okupilo i mlade i stare, a koje su predvodili članovi čavoljske plesne skupine i baškutske plesačnice utorkom. Prelo je uljepšala i baškutska mladež u izvornoj bunjevačkoj nošnji.

u bačkih Hrvata. Gotovo nema nijednog naselja koje ne organizira ovu redovitu, godišnju, tradicijsku zabavu. Izuzev jednog naselja, glavni organizatori pokladnih veselica jesu tamošnje hrvatske samouprave, a u suradnji s mjesnim hrvatskim kulturnim društvima ili ustanovama. Tako će u Bačkoj, u samo dva mjeseca, u petnaest naselja biti održano šesnaest prela i balova. Uz već spomenute, tradicionalne zabave će se održati u Čavolju, Baji, Gari, Sentivanu, Santovu, Dušniku, Bačinu, Aljmašu, na Fancagi u Baji, Bikiću, Kačmaru, Čikeriji i Kalači, a završavaju s jedinstvenim Muškim prelom u Gari.

S. B.

Članovi Bunjevačkoga plesnog društva iz Čavolja

Mala stranica

21. SIJEČNJA – MEĐUNARODNI DAN ZAGRLJAJA; GRRLITE SE ČEŠĆE!

Svaki je dan prikladan da nekome zagrljajem pokažete koliko vam je do te osobe stalo. Upravo zbog svoje važnosti, i zagrljaj je dobio svoj dan. Pet do šest zagrljaja na dan učinit će Vam život dužim i ljepšim, zaključio je to američki svećenik Kevin Zaborney kada je 21. siječnja proglasio Međunarodnim danom zagrljaja. Zagrljaji imaju ljekovita svojstva, smatra psihologinja Virginia Satir. Ona kaže da je čovjeku potrebno četiri zagrljaja na dan da bi preživio, osam zagrljaja da bi se održao, a 12 zagrljaja da bi napredovao. Svjetski poznati psiholog Jack Canfield u svojoj teoriji o grljenju navodi kako je grljenje zdravo, posve prirodno i praktički savršeno.

Svjetski poznati psiholog Jack Canfield u svojoj teoriji o grljenju navodi kako je grljenje zdravo, posve prirodno i praktički savršeno.

Razglednica iz Hrvatske

Hrvatska Kostajnica

Stari i ponosni grad u Banovini, Hrvatska Kostajnica (Sisačko-moslavačka županija), smješten je u središnjem djelu hrvatskog Pounja, podno Zrinske gore, uz koji protječe bistrozeleno rijeka Una, okružen je šumama bogatim kestenom, po kojem je i dobio ime. Obitelj Zrinski junačkim bojovima s Turcima priskrbila mu je naziv – Branik domovine. Grad je nastao na otočiću usred rijeke Une, a glavnina naselja pruža se uz lijevu obalu rijeke. Kroz Hrvatsku Kostajnicu prolaze važni prometni smjerovi (cestovni i željeznički), ponajprije dolinom rijeke Une prema jugu.

„Djed”, poznato izletišta ponad grada, proglašen je park-šumom, a hotel „Central” u središtu grada iz 19. stoljeća predstavlja prekrasno secesijsko zdanje.

Vic tjedna

Ivica traži od djeda da mu da 500 kuna.

- Nema, dijete.
- Daj mi novac ili ću baki reći da si na Fejsu napisao da si udovac!

Književni kutak

Vesna Parun

Ide zima

Zima ide,
ide zima
mali zekan
šumu ima.

Zima ide,
ide zima
Mali zekan
Majku ima.

Zima ide,
ide zima.
Malo zeko
krzno ima.

Samo jedno
zeko nema,
seku da joj
krevet sprema.

Da joj hladne
šape grije,
dok u šumi
vjetar vije.

Znate li

kada je nastalo skijanje? Čini se da je skijanje staro koliko i čovjek. Još na slikama u špiljama iz kamenog doba, pronađenima na sjeveru Europe, prikazani su lovci s daskama na nogama. Prema jednoj norveškoj legendi, korijeni skijanja sežu još u 8000 godina prije Krista kada se dogodila invazija na skandinavske zemlje od strane «ljudi na skijama». Na sjeveru Norveške pronađena je urezana slika u stijeni koja prikazuje lovca na skijama, a pretpostavlja se da je nalaz stariji od 7000 godina. Najstarije sačuvane skije koje potječu iz 2500. godine prije Krista nađene su na području današnje Švedske. Ovakve skije kakve danas poznajemo, uske, duge i s dva štapa, nastale su tek sredinom 19. stoljeća, a izumio ih je Norvežanin Sondre Norheim.

XI. Maligan-tura

Kušanje novoga vina med kiseškimi planinama

Jutarnja magla gusto je sjela na Kiseg i njegovu okolicu, prvu subotu novoga ljeta, ča ali nij' duralo dugo, samo dokle si Sunce ni poslalo svoje prve sjaje na ovu krajinu. Sve friže su se kapljice zničile u zagrljaju sunčanih trakov. Pred crkvom Sv. Mirka se je već čisto vidila na brigu Kalvarija, kada su se Maligan-turisti skupljali na prvoj štaciji svojega tradicionalnoga novoljetnoga pišačenja kod farnika Vilmoša Harangozoa.

U lozi ima mogućnosti za malo počivanje

Bilo nas je oko četrdeset, med nami i načelnik grada Kisega László Huber. Novoljetnim bjenčanjem je pozdravio grupu Šandor Petković, peljač Hrvatske samouprave u Kisegu, i na njegovu pjesmicu su veljek dodali svoje varijante prisički i židanski Hrvati. Po slobodnom izboru su se kušala bijela i črljena vina, a bilo je i žganoga protiv jutarnje hladnoće. Na poznatom putu smo krenuli med brige i planine, kade su nas već čekale novozidjene ili stare pivnice i vikendice. Štajrichevi, Avarovi i Tothovi – poznati kiseški vinari – su već stari prijatelji hrvatske zajednice i njevo gostoprimstvo smo i ljetos mogli probati ukusnom gastronomskom ponudom i novoposvećenim vinom. Izgleda da

raste broj gazdov za primanje, jer već drugi put se je predstavio kot pravi gazda i Béla Farkas ki želji da u budućnosti i njegova terasa dobije titulu „štacije”. Do Štefanićevoga

Organizatori i čuvari tradicije

vinogradarskoga salaša pišačka grupa višekrat se odmara na turistički postaja. Već je rano otpodne kada dospenemo k njim i se poredjujemo oko dužičkih stolov. Perkelt od divlje svinje, slanina, kobasica, luk i drugi zdravi prirodni jiliši čekaju na to da svojim ukusom razveselu ljudska usta. Guslice služu za muzičko oblikovanje spravišća, ča izvodi farnik Vilmoš Harangozo, rodom iz Petrovoga Sela, sve veselijim i zadovoljnijim Maligan-turistom. Put po domon već presvitu lampuši s baterijom, ali ne moremo izostaviti još jedno primanje: Djuri i Terika osvježu grupu svojim vinom i daju nam snagu i volju za daljnje vraćanje domon, jur u noći.

Marija Fülöp Huljev

Adventsko spravišće Narde

Nardanski zbor

Iako je pod vedrim nebom bilo blago vrime, 21. decembra, u subotu uvečer, kad se je nažgala četvrta svića pred Kulturnim domom Narde, uz prigodnu pjesmu jačkaric iz Unde, u mjesnoj crkvi zimogrozno smo stiskali na sebi frake i bunde. Dušobrižnika iz Sambotela, Richárda Inzsöla je srdačno pozdravio pred nardanskim oltarom Tamás Várhelyi, farnik svih sel u Pinčenoj dolini, ter mu zahvalio da je primio poziv na adventsku priredbu i služi mašu pred koncertom. Gospodin Inzsöl u svojoj prodiki je govorio o dobroti, ljudskoj ljubavi ku bi tribalni širiti, ne samo na ovi svetačni nego na sve dane cijeloga ljeta. Na kraju svete maše, ku je još polipšala Ženska vokalna skupina Biseri iz Unde, pod peljanjem Sabine Balog, je još rekao gost, da uprav tako se čuti u Nardi, kot i 2005. ljeta, kad je čestokrat doputovao iz Turna u ovo selo maševati i jur onda je imao priliku nazočiti na takovom hrvatskom adventu. Koncert su svojimi nježnimi jačkami otvorili petroviski zbor Ljubičica i tamburaški sastav Koprive, uz dirigenciju Jolanke Kočiš, a onda su došli na red Nardanski tamburaši, ki su zasvali i svitske božične kompozicije s velikim žarom. Domaći zbor, sa zborovodjom Magdom Horvat-Nemet, takaj je obradovao prepunu crkvu ljudi. Vjerno sadržaju skupne zadnje pjesme svih diozimateljev, «*Sretan Božić, Hrvati!*», načelnica Narde, Kristina Glavanić i predsjednica Hrvatske samouprave Julijana Bošić-Nemet su za cjeloljetno djelovanje i s dari zahvalile brojnim pomoćnikom, kot i gostom, a med njimi posebno su zahvalile na pomoći Richárdu Tircsiu, peljaču Odjela za narodnosne, crkvene i civilno-društvene kontakte u Ministarstvu ljudskih resursa, prez čije materijalne pomoći ne bi moglo dojt do obnove dvih štatuv na nardanskom oltaru.

-Tiho-

Richárdu Tircsiu iz Ministarstva ljudskih resursa mjesna načelnica Kristina Glavanić predaje poklon

Svečanost u baranjskom Kozaru

Hrvatska samouprava sela Kozara i lani – već treći put zaredom – 22. prosinca 2013. priredila je božićni program, takozvano Badnje večer.

Na toj su priredbi i djeca, polaznici vrtića, uljepšali božićnu svečanost s pjesmama i recitacijama. Članovi Hrvatske samouprave i članovi Pjevačkoga zbora „Biser” prikazali su mjesne običaje za trajanja došašća, u Novoj godini, a najviše o Božiću, kao što su jutarnje mise, zornice, Lucin dan, čekanje položaja, Badnja večer, Božić, dan „Nevine dječice”,

U crkvi se pjevalo: „O, Isuse, Kralju neba slavnog, smiluj se nami...”

Na Badnji dan predvečer pripremili smo bogat božićni stol: slamu i sijeno prostri pod stol, malo i na stolce, pritom

živu, zdravo šibarevo... Nova godina: kada su se ljudi sreli, jedan drugom su nazdravljali s „Čestit Božić i mlado ljeto, svi živi i zdravi bili, Novu godinu dočekali”.

govoreći: *Stara mama sipa žito, ječam, kukuruz, da nam Bog blagoslovi sve naše plodove.* Sve se to prekrilo najljepšim stolnjakom koji su prije isprašili, da sve zlo otjera od kuće. Na stol se stavi badnjača, okrugao kruh,

što su kitili od tjestenine napravljenim križem, suncem, mjesecom, zvijezdama, pilićima... Stavili su još patrice, molitvenik, svijeću, jabuku, u nju su zaboli novaca, da Bog umnoži te novce. Sipalo se na stol suho voće, šljive, orasi, višnje, da nam to Bog udijeli i dogodine. Stavljeno je i vino i rakija. Stiglo je vrijeme večere. Najprije su svi izmolili Očenaš, Zdravamariju, Slavaocu. Večera je počela rezanjem jabuke, i to na toliko strana koliko je njih bilo oko stola, gdje je bilo i bijela luka, rakije... Međuvremeno pjevali smo prekrasne božićne pjesme.

Nakraju smo sve okupljene pogostili uobičajenim jelima, rakijom i vinom, a djecu kolačima, sokom, čokoladom, narančama.

Došli su nam muški članovi pečuskoga KUD-a Tanac čestitati Božić. U domu kulture okupilo se mnoštvo kozarskih šokačkih Hrvata, a priredba je imala velik uspjeh.

Ana Andres

Foto: Tünde Andrić Jekl

govoreći: *Stara mama sipa žito, ječam,*

BEČ – U Parkhotel Schönbrunn (Hietzinger Hauptstrasse 10–14) se pozivaju gosti i veseljaci na bečki Hrvatski bal, 25. januara, u subotu, od 19.30 uri. Za pol ure kasnije je prijem časnih gostov, a u 20.30 uri ovaljetni bal svečano otvara Hrvatsko kulturno društvo «Gradišće» iz Petrovoga Sela. Za zabavu sviraju sve do ranoga svitanja Kužiš stari moj iz Zagreba, Pax iz Beča, Lole iz Mjenova, Tamburaški sastav Koprive iz Petrovoga Sela, FTM-trio iz Beča i KroaTarantata iz Mundimitra. U polnoći kot iznenadjenje će za svečano mnoštvo «zapivati» i Klapa Cambi (Kaštel Kambelovac).

SUMARTON – Kulturno-umjetničko društvo Sumarton i Udruga pajdaša vina skupa su priredili proslavu Stare godine na kojoj je, uz večeru, glazbu nudio omiljeni domaći Tamburaški sastav „Sumartonski lepi dečki”.

Zbogomdavanje Ivanu Barašiću

Naglo, u srčenom udaru umro je 61-ljetni Ivan Barašić, dugoljetni zastupnik općine Plajgora.

Ivan je bio rođeni Plajgorac, točno od 1990. ljeta bio je zastupnik Seoske samouprave, a od 1994. ljeta je djelao i u našoj mjesnoj Hrvatskoj samoupravi. Bio je 37 ljet dugo član i Crikvene stolice Plajgora. Prvu subotu ovoga ljeta velika množina ljudi je sprovedila pokojnoga na plajgorskom cimiteru na zadnje putovanje, i kod groba mu je načelnik sela Vince Hergović dao zbogom. Zahvalio je njegovo djelo, ča je sve učinio za Hrvate u ovom selu, i to da je kroz toliko ljet bio vjerran svojem narodu. Čuda i rado je djelao za svoje rodno selo, i svenek smo mogli računati na njega.

Dragi Ivan, neka Ti bude laka plajgorska zemljica, počivaj va miru i u krilu majke zemlje!

Vince Hergović

U spomen

Zdenko Škrabalo

(1929–2014)

U nedjelju, 12. siječnja, u Zagrebu je u 85. godini života umro akademik Zdenko Škrabalo, ugledni liječnik dijabetolog svjetskoga glasa, osnivač Zavoda za dijabetes, endokrinologiju i bolesti metabolizma „Vuk Vrhovac“, stalni suradnik Svjetske zdravstvene organizacije i nekadašnji ministar vanjskih poslova Republike Hrvatske, priopćili su iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Akademik Zdenko Škrabalo rođen je 4. kolovoza 1929. u Somboru, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Na Medicinskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1953. i specijalizirao internu medicinu. Na istom fakultetu stekao je doktorat medicinskih znanosti i poslije bio profesor. Bio je autor više od 270 znanstvenih radova, a u svjetskoj medicinskoj znanosti prvi je opisao dotada nepoznatu parazitsku bolest piroplamozu.

Za redovitoga člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti izabran je 1992. Akademik Zdenko Škrabalo aktivno je sudjelovao u stvaranju samostalne Hrvatske i njezine diplomacije. Od 1992. do 1993. bio je ministar vanjskih poslova, zatim do 1996. veleposlanik u Švicarskoj i Lihtenštajnu, a od 1996. do 2000. veleposlanik u Mađarskoj.

DUŠNOK – Dana 5. prosinca svečano je predan novi višenamjenski Hodočasnički dom, jedan od najljepših u okviru Mađarske hodočasničke ceste. Nakon molitve kod središnjega križa na mjesnom groblju, Dušnočani su se u procesiji s bakljama uputili u Hodočasnički dom gdje su ih na dvorištu dočekali mjesni učenici. Kako tom prigodom, uz ostalo, reče načelnik Petar Palotai, za uređenje Doma koji može primiti 32 hodočasnika, odnosno drugih dijelova hodočasničke ceste, u okviru projekta Bačko-kiškunske županije iz okvirnih izvora od 751 milijuna dobili su 60 milijuna forinta. Hodočasnički dom posvetio je dušnočki župnik István Kistamás. Tijekom prosinca na uporabu su predane obnovljene crkvene orgulje, a u okviru spomenutoga projekta – na obali kanala Voša (Vajas) – na proljeće će se urediti ceste bračnih parova s 14 postaja i putokazom. Projekt završava uređivanjem prostora oko Marijine kapelice, udaljene pet kilometara sjevero-istočno od naselja prema Ajošu (Hajós).

Marijina kapelica na dušnočkoj Vodici

Naticanje za popunu djelatnoga mjesta stručnoga suradnika za kulturu u Kulturnom domu Gornjega Četara

Seoska samouprava Gornjega Četara raspisuje naticanje za popunu djelatnoga mjesta stručnoga suradnika za kulturu u Kulturnom domu Gornjega Četara.

Mjesto obavljanja djela: Gornji Četar, Petőfiua ulica 9.

Djelatno mjesto se popunjuje u punom djelatnom vrjenu, a ugovor se sklapa za neodređeno vrijeme.

Plaća: po dogovoru.

Uvjeti za popunjavanje djelatnoga mjesta:

- sridnja škola/gimnazija, matura
- nekažnjost.

Prednosti pri naticanju:

- visokoškolska stručna sprema vezana uz kulturnu djelatnost
- stručno iskustvo od 1 do 3 ljeta na polju kulture, odnosno praksa u funkcioniranju Integriranoga društvenoga i uslužnoga prostora, poznavanje hrvatske kulture i običajev, poznavanje hrvatskoga jezika, informatičko obrazovanje, vozačka dozvola B kategorije.

Kandidati uz prijavu moraju predložiti još:

- potvrdu o nekažnjosti, ne stariju od tri miseca, stručni životopis s fotografijom, fotokopiju dokumentov i potvrdiv za iskazanje stručne spreme i osobnih podatkov, stručni program za popunjenje djelatnoga mjesta ter izjavu od toga na ki način želi kandidat da se odlučuje o naticanju: na otvorenoj ali zatvorenoj sjednici Samouprave.

Rok za dostavljanje prijave: 27. januar 2014.

Djelatno mjesto se popunjava veljek za odlukom zastupništva Seoske samouprave. U svezi s naticanjem daljnje informacije morete dostati kod Eszter Horváth na telefonu: 94/351-000. Prijave s dokumentacijom se dostavljaju na adresu: Felsőcsatár Község Önkormányzata, 9794 Felsőcsatár, Petőfi utca 74.

Na pismu tribi označiti kod naticanja F/2/2014. ter djelokrug: stručni suradnik za kulturu.

O naticanju će odlučiti zastupničko tijelo Seoske samouprave do 29. januara 2014. ljeta.